

Cynllun gweithredu cyflawn

Cynllun Gweithredu ar gyfer Rhywogaeth Ffwng Glaswelltir

Datganiad o Weledigaeth

Cyflwyniad

Ffwng glaswelltir yw un o agweddau llai cyfarwydd ar fioamrywiaeth yn Sir Benfro. Mae hyn yn adlewyrchiad ar rai o'r anawsterau sy'n gysylltiedig â ffwng glaswelltir, ac yn benodol eu natur anrhagweladwy (mae'n anodd iawn rhagweld os a phryd y bydd cyrff ffrwytho yn ymddangos bob blwyddyn sy'n golygu eu bod yn anodd arsylwi arnynt a'u cofnodi), problemau tacsonomig heb eu datrys ac anawsterau wrth adnabod yn y maes. Ychydig a wyddys am eu hecolog, er mae mwy o wybodaeth yn dod i'r amlwg am rai o ofynion cynefin sylfaenol ffwng glaswelltir.

Yn Sir Benfro, digwydd ffwng glaswelltir mewn ystod o laswelltiroedd rhannol naturiol ac sydd wedi'u gwella'n rhannol ar is-haenau asidig, cyfoethog a niwtral. Maen nhw hefyd yn digwydd mewn twyni tywod a glaswelltir twyni, ynghyd â rhostir gwelltog iseldir a thir rhostir. Ymhlith nodweddion allweddol safleoedd ffwng glaswelltir y mae:

- Glaswelltir neu rostir glaswelltog sydd wedi hen sefydlu neu sy'n cael llonydd;
- Safleoedd ble y ceir ychydig neu ddim defnydd ar wrteithiau;
- Safleoedd ble nad oes unrhyw ddefnydd o chwynladdwyr wedi bod.

Mae safleoedd ffwng glaswelltir unigol yn amrywio o laswelltir ar glogwyn môr ar lethrau arfordirol agored a phen clogwyn i laswelltiroedd rhannol naturiol asidig a chalchaid. Yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf, mae pwysigrwydd tiroedd eglwysi a chapeli, lawntiau preifat a mynwentydd, sy'n gyffredinol yn cynnwys glaswelltir niwtral wedi'u gwella'n rhannol, wedi dod i'r amlwg. Mae'r safleoedd hyn yn llochesau hanfodol bwysig ar gyfer ffwng glaswelltir, yn enwedig yn rhannau hynny'r wlad sydd wedi'u dominyddu gan amaethyddiaeth ddwys, neu sydd wedi'u trefoli. Mae safleoedd ffwng glaswelltir yn dueddol o gael eu rheoli gan un neu ddau o'r isod:

- Da byw yn pori;
- Torri (a symud y toriadau gwair).

Mae cofnodion sydd wedi'u casglu er 2003 wedi dangos bod Sir Benfro yn bwysig ar gyfer ffwng glaswelltir. Mae'r casgliad o rywogaethau y gwyddys eu bod yn digwydd yn y wlad yn cynnwys sawl rhywogaeth sydd dan fygythiad ar lefel y DU ac Ewrop, e.e. trwy golli cynefin; dwysau rheolaeth glaswelltir; tresbasiad prysg ac aflonyddu priddoedd.

Targedau'r cynllun

Cod	Targed
GrFung01ME	<p>Cynnal graddau ac ystod y glaswelltiroedd a chynefinoedd cysylltiedig sy'n gallu cefnogi ystod lawn y ffwng glaswelltir yn Sir Benfro.</p> <p>Nod: I <i>Clavaria zollingeri</i> (Cwrel Fioled): Ystod 7 Safle / poblogaeth erbyn 01/01/2020 Cyfanswm a gyflawnwyd hyd yma: 8 Safle / poblogaeth</p> <p>Nod: I <i>Entoloma bloxamii</i> (Tagell Binc Fawr Las): Ystod 6 Safle / poblogaeth erbyn 01/01/2020 Cyfanswm a gyflawnwyd hyd yma: 6 Safle / poblogaeth</p> <p>Nod: I <i>Hygrocybe calyptriformis var. calyptriformis</i> (Cap Cwyr Pinc): Ystod 1 Safle / poblogaeth gan 01/01/2010 Cyfanswm a gyflawnwyd hyd yma: 51 Safle / poblogaeth</p> <p>Nod: I <i>Hygrocybe spadicea</i> (Cap Cwyr Gwinau): Maint poblogaeth 3 Safle / poblogaeth erbyn 01/01/2020 Cyfanswm a gyflawnwyd hyd yma: 3 Safle / poblogaeth</p> <p>Nod: I <i>Microglossum olivaceum</i> (Tafod Daear Melynwyrd): Ystod 13 Safle / poblogaeth erbyn 01/01/2020 Cyfanswm a gyflawnwyd hyd yma: 12 Safle / poblogaeth</p>

Cynllunio camau gweithredu

Cod	Gweithred
GrFungi01DC01	<p>Cofnodi dosbarthiad ac amrywiaeth rhywogaeth ffwng glaswelltir, ac adrodd ar statws ffwng glaswelltir yn Sir Benfro, fel y bo'n briodol.</p> <p>Statws: Ar droed (ar amser)</p> <p>Dyddiadau: 01/01/2010 - Parhaus</p> <p>Sefydliad(au)</p> <p>Rôl Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Benfro Arweiniol:</p> <p>Lleoliad(au)</p> <p>(Sir) Penfro</p> <p>Yr adroddiadau cynnydd diweddaraf gan bob sefydliad adrodd:</p> <p>Sefydliad Adrodd: Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Penfro</p> <p>Enw cyswllt: David Harries</p>

Cyfnod adrodd: 01/01/2003 - 01/07/2010

Cynnydd:

Mae adroddiad wedi'i baratoi gan Rwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Penfro i roi trosolwg o ddsbarthiad Rhywogaethau o Bryder Cadwraeth (SOCC) ffwngaid yn Sir Benfro (is-sir 45).

Mae mwyafrif y rhywogaethau a nodir yn yr adroddiad hwn yn gysylltiedig â glaswelltir rhannol naturiol ac sydd wedi'i wella'n rhannol: casgliad a elwir yn aml yn ffwng glaswelltir capiau cwyr. Mae eu gwerth cadwraeth wedi'i gydnabod yn y Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol sy'n mynd i'r afael yn benodol â'r angen i gynnal gradd ac ystod o laswelltiroedd a chynefinoedd cysylltiedig sy'n cefnogi'r rhywogaethau hyn.

Diffinnir rhywogaethau o bryder cadwraeth yn yr adroddiad hwn fel unrhyw rywogaeth sy'n ymddangos ar un neu'n fwy o'r isod:

- Rhestr Goch ar gyfer Ffyngau Prydain dan Fygythiad - Asesiad Rhagarweiniol (Evans, 2006).
- Rhestr rhywogaethau blaenoriaeth Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y DU (2007).
- Deddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006 - Adran 42 Rhestrau bioamrywiaeth a chamau gweithredu (Cymru).

Cod

Cam Gweithredu

GrFungi02DC02 Darparu hyfforddiant wrth adnabod a chofnodi sgiliau o fewn Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Penfro ac ar gyfer unigolion a sefydliadau eraill o ddiddordeb.

Statws: Ar droed (ar amser)

Dates: 01/01/2006 - Parhaus

Sefydliad(au)

Rôl Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Penfro
Arweiniol

Lleoliad(au)

(Sir) Penfro

Cod

Cam Gweithredu

GrFungi03Aw01 Gweithredu rhaglen i godi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o faterion cadwraeth ffwng glaswelltir a gofynion yn y gymuned ehangach.

Statws: Ar droed (ar amser)

Dyddiadau: 01/01/2006 - Parhaus

Sefydliad(au)

Rôl Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Penfro
Arweiniol:

Lleoliad(au)

(Sir) Penfro

Cod

Cam Gweithredu

Grfungi04Aw02 Darparu cyngor i dirfeddianwyr a rheolwyr ar safleoedd ffyngau glaswelltir fel y bo'n briodol.

Statws: Ar droed (ar amser)

Dyddiadau: 01/01/2006 - Parhaus

Sefydliad(au)

Rôl Rhwydwaith Cofnodi Ffyngau Sir Benfro
Arweiniol:

Lleoliad(au)

(Sir) Penfro

Cynhyrchwyd yr adroddiad hwn ar 25/07/2012 gan ddefnyddio System Adrodd Camau Gweithredu Bioamrywiaeth (BARS) © 2004-2012